

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 9.

Dr Székely István Rektor magnificus.

A váradi egyházmegyének egyik kiváló tudós tagját dr. Székely István egyetemi tanárt igazi nagy kitüntetés érte, a legnagyobb ami magyar tudóst érhet az Alma Mater, a budapesti egyetemi az 1908—909. tanévre rektorává választotta.

Az egyetemi rektorság nem olyan méltóság, amit protekcióval el lehetne érni. Bár a protekció manapság mindenhez hozzásegítheti a törekvő embert, az egyetemi rektorság csak tudományos érdemmel érheti el. És ha valaki, hát Székely István Isten után a maga erejéből küzdötte fel magát erre a magas méltóságra.

Az új Rektor magnificus váradi fiu, egyszerű, tisztos iparos családnak a gyermeke, előkelő családi összeköttetés nem toltta őt előre pályáján, a maga erejéből emelkedett arra a méltóságra, amelyre a tudomány hivatott művelői közül is ke-

vés jut el. A tudomány sikeres művelésével oly igazán kiérdemelte ezt a ritka diszú méltóságot, hogy egyhangúlag választották meg rektornak és nem irigylit tőle senki.

Székely István Nagyváradon született 1861. február 26-án. Elemi és középiskoláit, sőt a theológiát is Nagyváradon végezte. B. e. Steiner Fülöp, a váradi szemináriumok akkori igazgatója, (később székesfejevári püspök) ajánlotta Lipovniczky váradi püspöknek, hogy e kiváló tehetségű theologust küldje fel Bécsbe, a felsőbb papképző intézetbe, hol ő aztán három évig 1882—85-ig tanult az egyetemen. Időközben 1884. március 29-én Bécsben pappá szenteltetett s Váradra visszatérve egy évig udvari pap volt, majd 1886. őszén theologiai tanár lett s az is maradt 1898-ig, amikor a budapesti egyetemre került, mint az ujszövetségi szentirás tanára. Egy évtized óta tanára az egyetemnek, ismételtén dékánja a hittudományi karnak, ma pedig tudományos pályája tetőpontjára hágott: az Alma Maternek Rektor magnificusa lett.

Irodalmi működése a szentírás tudományt és a bölcséletet öleli fel. Számtalan értekezéseitől, melyek különböző tudományos folyóiratokban jelentek meg, főbb munkái: A szentírás apologiája, Az emberi nem kora és a szentírás, a latin nyelven megjelent Hermeneutica Biblica, (mely Spanyolországban tankönyvvül szolgál), Az apokrif evangéliumok stb. stb. Bölcséleti szakban pedig kiváló munkája az Ösztön és ész. A ker. bölcsellettudomány művelődésére alakult Aquinoi Szt. Tamás társaságnak régóta elnöke. Sokoldalú, amellet alapos képzettsége és nyelvismerete bámulatos. Egyike a legnagyobb megyei hittudósoknak.

Rendkívüli tudománya mellett ritka szerény ember, aki a feltűnést és szereplést nem keresi és nem szereti. A magas méltóság, mely most neki osztályrészül jutott, nem lépcső az emelkedésre, hanem ösztönzés újabb tudományos érdemek szerzésére.

Adja Isten, hogy sok alkalma legyen még szolgálni a magyar tudományosságát és egyházmegyéjét!

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A legszebb imádságos-könyv.

Írta: Dr. Helvei Lajos.

Uram a te legszebb imádságos könyvedet lapozgatja az én lelkem . . .

A te végtelen elméd eszelte ki. A Te szentséges szent jobbold alkotása. Minden nyelven közreadtad. Minden időknek, minden hívőknek — a világ végezetéig.

Címe: »A természet. Isten tulajdon kezével írt imádságos-könyv.« Papirosa: az édes anyaföld. Drágább, szebb a legparádásabb könyvek finom selyempapírjánál. Betűi: a fűszálak. Milyen szaporán, milyen sebesen, milyen kedvesen róttá e temérdek apró betűt egymás mellé a Mindenható! Bizony ebben a betűvetésben nem huszonnégybetűs az ábécé. Az apró betűket finom főtésű, cimerez öreg kezű betűtök váltogatják. A fakadó, virágzó bokrok, fák. Milyen szépek, Te jó Isten . . . A mandula, meg a barack, a cseresznye, meg a meggy a körte, meg az alma. A kókény, meg a bodza, az orgona, meg a jázmin. Ki tudná mind?

Hát még a szentkönyv sok-sok képe. Meg annyi remekbe készült munka.

Egyik kép: a lombos erdő. Ki tudna hozzáfoghatót rajzolni, főtteni? Csuk úgy dűkál pompázik a sokféle színben. Csak úgy beszél ez a gyönyörű vallásos kép. Fái az egekbe mutatnak. Azt hirdetik: föl a szivekkel, Forrászive, mint a kristály. Azt beszéli: tisztuljatok meg a büntől. Mohája mint a legpuhább párna. Azt mondja: legjobb vánkos a nyugodt lelkiismeret. A piros földi eperszemek azt sugják fülünkbe: Krisztus vére, bűneid eltörölő bére. A néma csöndben mokus alatt zörög az ég. Mintha figyelmeztetne: nem vagy magadban, lát az Isten . . .

Másik kép: a tavasi mező. A buzatöldek, rozstáblakon sóhaj száll a szélben: mindennapi kenyerünket add meg nekünk. Az árpa, meg a tengeri, a burgonya, meg a répa a repce, köles, meg a tatárka, a dohány, meg a kender, minden ami pénzt, kenyeret terem a gazdának, mintha az ő ajkával mondaná: Uram Te vagy az élet és az áldás . . .

Harmadik kép: a virágos, nyári rét. A vörös pipacsok s a fehér pipitérek, a sárga zsirfű, meg a pelyhez pitypáng, a kék szarka-

láb s a violaszin harangvirág, a kövértányérú napraforgó, a fekete cigányszeder, a buzavirág, meg a kedves vadrózsa, mind, mind hálálkodva rebegik: nem szövünk, nem fonunk, mégis virágosan élünk. A magasságbeli ruház minket.

Mennyi, de mennyi kép. Ki győzné megszámlálni! A képek kísérei, diszítói a természet könyvében foglalt imádságoknak. Még csak ezek szépek, Istenhez emelkedők igazán . . .

Urangyala: a hajnal pirja. Napi jó szándék: a harmat gyöngyöző csöppje. Asztali áldás: a delelő nap. Esti hálaadás: a nyugodt arcu teli hold.

A napi könyörgések mellett ott vannak a miseimádságok. — A tiszta nyárfasoros országút reggel, amikor még nem verték föl porát a szekerek, a mezei gyalogösvény, amikor jókor reggel az első napszámos-ember bandukol rajta, példázza a kezdetre való imádságot. Ez a: Kirieeiszson. Feketerigó fűttye, pacsirta szava, fülemüle csattogása, ez a: glória. Hűséges hitves, gondos anya, aki az ő konyhakertjében plántált ülteti, ez a: szent lecke. Magvető gazda: az evangélium. A kaszás, akinek dolgos két karján kívül jóformán egyebe sincsen, mégis fűtörészve vágja a rendet, jól

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VÉGELADÁS** még mindig tart:

lfj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árban lesz kiárustva.

Elsőrangú mütermekben ugy

angol kosztümök, mint francia

ruhák **rendkívül olcsó**

árban elvállaltatnak.

A függetlenségi párt közgyűlése. A »Nagyvárad Függetlenségi és 48-as párt« tagjait tisztelettel kérem, hogy június hó 14-én d. e. fél 11 órakor a Zöldfa-szálloda kistermében tartandó rendes évi, illetve tisztújító közgyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgysorozat: 1. Elnöki beszámoló. 2. Tisztikar megválasztása. 3. Választmány megválasztása. 4. Nagyválasztmány megválasztása. 5. Elnök indítványa az önálló magyar jegybank felállítására tárgyában. Nagyvárad, 1908. május 31. Hazafias üdvözléssel: *Balogh Károly* pártjegyző, *Szokolay Tamás* országgyűlési képviselő pártelnök.

A képviselőház a pünkösdi szünet után holnap tartja első ülését, melyen folytatni fogják az államvasuti investíciókról szóló javaslat tárgyalását. Ha ezt befejezik, úgy megkezdik az ingyenes elemi oktatásról szóló javaslat vitáját is, mely — mint értesülünk — nem fog hosszúra nyulni, amennyiben Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter hajlandónak nyilatkozott néhány oly módosításra, melyek ugyan nem tárgyalják az ingyenességet, viszont azonban eloszlatják a román és szász képviselők aggályait.

Ami a Ház további munkarendjét illeti, erre nézve arról értesülünk, hogy a kormány még a nyári szünet előtt le akarja tárgyalni a többi között a szeszadóreformról szóló javaslatot is. Ilyen körülmények között könnyen megeshetik, hogy a képviselőház tanácskozásai e hó végéig is el fognak húzódní.

Parasztkongresszus.

(K. Ö.) Az Achim András vezetése alatt álló Magyarországi Parasztpárt pünkösdi vasárnapján és hétfőjén tartotta kongresszusát Békéscsabán. A kongresszus célja az eszközök megbeszélése, melyekkel a parasztság helyzetén segíteni lehetne. Be nem vallott célja a meg-

tudva, hogy Isten megáldja két keze munkáját ez a: krédó. Az érett, sárga buzakalászok aranyos mezeje: a fölajánlás. A gyönyörű szivárvány: ez a szent, szent . . . Az aratás, az új kenyér: az Urólmutatás. A májusi eső: a Benediktus, az Ur állandója . . . Havasi téli éjszaka, mely csillogó lepellel takarja be a föld sarát: az Agnus Dei. Ime az Isten Báránya . . . A szüret: az áldozás. A késő őszi verőfénye: az áldozás után való imádság. Az őszi szántás: az utolsó evangélium, amely elmondja, hogy kezdetben semmi sem Istenen kívül és a mi lett, mind Ő általa lett . . .

Szépek a kedves könyv alkalmi imádságai is. A derűs napszállat: imádság a szőlőkert. A meleg barátságos nyári este: a házastársak imádsága. A holdvilágos júliusi éjszaka: imádság távolban élő véreinkért, rokonainkért, jóembereinkért. Az a sűrű augusztusi csillaghullás: intelem, hogy a tisztító tűzben szenvedőkért imádkozunk. A fehérfürtű ákácok; a nyiladozó, jószagu hársfásor, a vadgesztenyefák szépvirágú ágai, ezek: a szentolvasó. A liliumok hófehér, erdeje: a loretói litánia. A mosolygó érett gyümölcs: a roskadáig rakott fák: a mindenszenteké. Az Óceán: ez a hit. A túlevelű fenyves fűn a hegytetőn: a remény. A kalászt, szemet érlelő forró nyári napsugár: a szeretet. A parlag töréscsöve, az ugar: ez a gyónó imá-

levő társadalmi rend ellen való izgatás. Világosan kitűnik ez abból a felhívásból, melylyel a parasztokat Békéscsabára ösztöborozták. Izzó gyűlölet vonul végig a felhívásban, mely Dózsa véreire való hivatkozással akarja a társadalmi rend ellen a magyar parasztot fanatizálni.

(szintén megmondva, mi sem vagyunk rajongó bámulói a mostani társadalmi rendnek, mivel az sem nem magyar, még kevésbé keresztény. És nem is rendezkedik be a munka megosztás azon elve szerint, mely a társadalmi béke kiindulási pontja. Mindazonáltal gyűlölséget nem fogunk szítani, de igenis felkérünk mindenkit, aki egyébként akarja a keresztény magyar társadalom konszolidációját, hogy velünk együtt a nagy társadalmi probléma megoldásán közreműködjék.

Mit akar Achim és a vele szövetkezett zsidó nemzetközi fiskálisok és nemzetiségi képviselők? Megmenteni a magyar parasztot — mondják. De mitől és kitől? A mi ideálunk a vallásos és dolgozó paraszt. Vallás nélkül a dolog elviselhetetlen teher és bármennyit is dolgozik valaki, ha nincs vallása, nem fegyelmezhető és nem irányítható és sohasem fog hivatásánál fogva számára kijelölt társadalmi keretbe beleilleszkedni.

A parasztpárt vezeterei a vallástól és a nemzeti érzéstől féltik a magyar parasztot. Az ipari munkásság körében elért sikerek megtévesztették őket. Nem tanultak a külföldtől és szemel hunynak a magyarparaszt lélektana előtt. A külföldön is a szociáldemokrácia reávetette magát a parasztságra, de csakhamar észrevette, hogy a parasztság sokkal konzervatívabb természetű, semhogy csak úgy parancsszóra beleugrana a feiforgató eszmék örvényébe. És kénytelenek voltak

ság. Az ézengés, villámlás, jégverés: ez a keresztut. Az árvíz, a tenger háborgása: ez meg a passió.

Zsoltárok is vannak a nagy könyvben. Ott a Magnificat. A cséplésre váró asztag a szérűn, mintha a gazda szívéből mondaná: magasztalja az én lelkem az Urat. Benne van a De profundis is. A mélységből kiáltok Hozzá, Uram . . . hallatszik föl az amerikai bányák gyomrából. De ott a zsoltárok mellett a háladási éneke is, a Te Deum. Ez a csillagok égbolt. Az egek beszélnek Isten dicsőségét . . .

A legszebb imádságos könyvnek olyan a táblája is. Pünkösdi rózsák s nefelejcskek, fehér orgonák s gyöngyvirágok, harmatos sárga tearózsák s habos mályvák adják hozzá selymüket-bársonyukat. Napsugárból van a tábla fényes kapcsa. A könyv széleit meg a pásztortűzek fényével aranyozták . . .

— Mindnyájunk közös tulajdona az Ur e legszebb imádságos könyve, a szabad természet. Olvasgassunk csak benne sokszor. Ugy látszik meg, milyen fajnokok, akik azt mondják: Nem hiszik az Istent, mert nem látják. Ime, az Isten uja nyoma mindenütt ott van a természetben . . .

Veritékes munkánk közben oltamazz minket Uram. Oriző pásztorunk légy s vezérünk!

a pártprogrammon oly lényeges módosítást tenni, mely a parasztság bennmaradását a pártban lehetővé tette.

A magyar paraszt korántsem kollektivistista. Legfőbb vágya, hogy egypár holdat szerezhessen magának tulajdonjogul, melyen csendesen elgazdálkodhassék. Amennyiben földbirtokviszonyaink a földszerzést lehetetlenné teszik, vagy megnehezítik, azon leszünk, hogy törvényhozási uton lehetővé tegyük a földszerzést. A telepítések, parcellázások és bérletek útján a munkabíró és akaró magyar paraszt földéhségét kielégítheti. Az állami telepítések mind nagyobb körre terjednek ki. Új törvény is készül, mely a régi hiányokon segíteni van hivatva. Püspökségek, törvényhatóságok és városok birtokaik parcellázásával és bérbeadásával törekcsenek a földhiányon segíteni.

Ezek komoly törekvések, melyek sikere el nem maradhat.

Emellett a parasztpárt vezeterei mit tesznek? Hirdetik a földosztást és ezt oly hangon teszik, mely a büntető törvény figyelme érdemes. A maguk földjét azonban nem osztják fel. Egy lehetetlen állapot varázslatával akarják a magyarparaszt gazdasági helyzetét türhetővé tenni, — hisz a földosztás sohasem következhetik be. Amint az általános választói jog sem fog a paraszt politikai helyzetén javítani. Egy pár parasztszocialista mandátum nem menti meg a hazát. Bár Achimék kicsit dicsekednek és a »népmilliók szövetségéről« beszélnek. Csak úgy ne járjanak, mint a budapesti szociáldemokraták, kik nagy hangon hirdették a nagy felvonulást és a felvonulás napján a becsületet is alig lehetett megmenteni.

Nem tehető kifogás az ellen, hogy a magyar parasztot valaki szervezze, ám-bár legkevésbé Achimékat tartjuk illetékeseknek arra, hogy a vezérszerepet magukhoz ragadják. Mert az eddigi szereplésük is csak azt bizonyítja, hogy a paraszt csak eszköz volt a kezökben, hogy önző céljaikat kielégítsék. Segíteni a paraszton dehogyis akarnak. Mert ha segíteni akarnának rajta, akkor sem lovalnák bele oly aratási feltételek kikötésébe, melyeket a birtokosok nem fogadhatnak el. Azt hisszük, még egy-két arató sztrájk és az Achim-féle parasztpárt megszünt létezni.

Hogy mérsékeljük a vízhiányt?

— Dr. Károly Irén javaslatára. —

A pár napi bőséges eső némileg segít a vízhiányon, mert a levegőt lehűtötte s locsolni sem kell, de ez az állapot bizonyára nem tart soká s megint beköszönt a vízhiány, amikor részben, sőt egészben is le kell a nap bizonyos idején zárni a vizvetéket.

Erre az időre akarja dr. Károly Irén törvényhatósági tag a vizszolgáltatást legalább részben megkönnyíteni azon javaslatával, hogy

Valódi Panama-kalap 6 korona PFAFF-nál.

a vízvezetési telep gépeihez felhasznált kondenzvizet ne a közönség használatára szánt vízmennyiségből vonják el, hanem ezt külön vegyék a Körözsből. Ezáltal naponként 4—5 százezer liter vízzel több jut a közönség használatára.

E tárgyban tegnap délután a vízvezetési szakbizottság ülést tartott, Lukács Odön tanácsnok elnöke alatt, amelyen Mezey Mihály, dr. Károly Irén, id. Guttmann József, Kőszeghy József, Tátray Sándor, Belányi Imre villamos igazgató és Altnóder Endre voltak jelen.

Első sorban elfogadta a bizottság a főmérnök jelentését, hogy az utcalocsolásra szánt víz előállításához még szükséges két villamos kut költsége 8000 koronára rug.

Ezután felolvasták dr. Károly Irén javaslatát, amelyet részletesen ismertettünk már. Lényege az, hogy a napi 400—500 köbméter kondenzvizet ne a közönség használatára szánt vízmennyiségből vegyék, hanem e célra esetleg villamos motor útján külön állítsák elő a szükséges vizet.

A javaslatra a főmérnök megtette véleményes jelentését. E szerint a napi kondenzvízszükséglet 414 köbméter, de ebből csak 164 köbméter veszik a közönség használatára a vizgyűjtő gallériákból kikapcsolt 3. számú kútból, vagyis a gallériák alatt levő altalajból. A javaslatnak csak akkor van jelentősége, ha a vízvezetési telepen alacsony a vízállás. (Éppen ekkor van a vízhiány.) Tekintettel azonban arra, hogy legalább is a napi 160 köbméter vizet meglehet nyerni a javaslat keresztülvitele által s annak keresztülvitele kevés összegbe, mintegy 7700 koronába kerül, már a közönség megnyugtató szempontjából sem lehet az elől elzárkózni. Fedezet van rá a vízvezetékialap múlt évi 23000 korona maradványából.

Guttmann József azon álláspontot foglalja el, ha a vízszolgáltatás kellő biztosításánál a pénz nem jöhet kérdésbe.

Tátray Sándor azért nem fogadja el a javaslatot, mert az őszre készen lesz a kibővítés s hátha a nyáron nem is lesz az időjárás miatt vízhiány. Hiába nem adna ki 700 koronát.

Dr. Károly Irén ezután szóval is kifejti, hogy milyen számítás alapján tette meg javaslatát. Az évi kondenz vízmennyiség 182,000 köbméter, ezt szeretné a közönség részére megmenteni. Szükség esetén a kondenzvíz szivattyuzására a harmadik tartalékgépet is üzembe lehetne hozni. A villamostelepen fél évig dolgoztak tartalékgép nélkül. Ha vízszükség van, megérdemli az elérhető víztöbblet a befektetést. Tűz esetén ki veszi magára a felelősséget, hogy a vízvezeték le van zárva? Ne úgy segítsünk a bajon, hogy a vezeték elzárjuk.

Kőszeghy József részletesebben kifejti véleményét. Károly Irén javaslatát elfogadja s válaszolja a vízvezetési telep állapotát. Honorálja a javaslatot, kis vízállásnál. Lesz-e erre szükség, nem lehet tudni. Most, mikor van elég víz, a két gép győzi a vizellátást, kis víznél azonban nem szabad a gallériáktól a vizet kondenzvíznek elvenni. Ő csak napi 200 köbméterre teszi, amit a javaslat keresztülvitelével el lehet érni,

ez is előny s ezért nem szabad mellőzni a javaslatot. Igaz az is, hogy erre csak ez évben lehet szükség. De nem tudhatjuk, mi lesz a nyáron s a felelősség tudatában nem lehet kitérni a javaslat elől.

A költség különben sem nagy s ennek főrésze a csövekre megy, de azokat más helyre fel lehet használni. A kutaknál a Körözs közelébe kell építeni. A villamos berendezés költségeit a villamostelep igazgatója számítsa ki; a villamos berendezésre később úgy is szükség lesz.

Dr. Károly Irén felvetette azt a kérdést, hogy a 3-ik kut vizét, amely eddig tisztán kondenzvízre használtak, nem lehetne-e egészben a közönség használatára venni. Így az egész 4—500 köbméter eddigi kondenzvíz meg lenne takarítva. E célból a kut a gyűjtőkuttal összekötetnék.

Lukács Odön nagy érdekek tartja a Károly Irén javaslatának keresztülvitelét, mert a vízhiány veszélyének elhárításáról minden uton-módon gondoskodni kell.

A bizottság egyhangulag elhatározta, hogy dr. Károly Irén javaslatának keresztülvitelét véleményezi a közgyűlésnek; egyben ajánlja, hogy a 3 kut vizének a közfogyasztásra való felhasználása kérdését tegye tanulmánytárgyává.

*

A szakbizottság tárgyalása is igazolta, hogy dr. Károly Irén javaslatára vízhiány esetén tetemesen csökkentené a veszedelmet. Csakhogy az egész munkálatnak úgy lesz gyakorlati eredménye, ha gyorsan megvalósítják. Erős akarral pár hét alatt el lehet készíteni a munkálatokat.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Dacára, hogy idestova beütött a holtseason, Nagyváradi város holt napi közgyűlése előreláthatólag kiváló érdekességű lesz.

Nemcsak azért, mert választás, esetleg kettő is lesz, ami már magában véve elég vonzóerőt gyakorol a törvényhatóság tagjaira, hanem főleg azért, mert már régen került annyi nagylontosságú és érdekes ügy egy-egy közgyűlés elé, mint ez alkalommal. Kijut bőven a vitából is és ez helyes, mert van egy néhány olyan nagyobb jelentőségű kérdés is, amelyeknél nagyon is ráér a tanács javaslatára az eszmecsere.

A bő tárgysorozat különben a következő: Nagyváradi város törvényhatósági bizottságának 1908. évi június hó 11-ik esetleg következő napján mindenkor délután 3 órakor a város háza közgyűlési termében tartandó ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. A nyugdíjazás folytán üresedésben levő II. oszt. r. biztos, esetleg megüresedő irnoki állásnak választás utján betöltése.

3. A magy. kir. belügyminiszter leirata, a nyilvános mulatságok, előadások, látványosságok, engedélyezése tárgyában alkotott szabályrendelet tárgyában.

4. A magy. kir. belügyminiszter leirata Weisz Károly kérelme tárgyában hozott közgyűlési határozatra.

5. Debrecen sz. kir. város közönségének átirata a 3-ik egyetemnek, Debrecenben leendő felállítását szorgalmazó küldöttségben leendő részvétel tárgyában.

6. A tanács előterjesztése a vízvezeték gyalogjárdás készítése s iskolák építésére szükséges 1500000 korona törlesztéses kölcsön felvétele tárgyában.

7. A tanács előterjesztése a gyalogjárdák készítése tárgyában hozott törvényhatósági határozat végrehajtása tárgyában.

8. A tanács előterjesztése az 1908. évi közevesi munkaprogram megállapítása tárgyában.

9. A tanács előterjesztése a villamos telep f. évi beruházási szükséglete fedezése céljából 100000 korona folyószámla kölcsön engedélyezése tárgyában.

10. A tanács javaslata a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara, továbbá a Gyáriparosok Országos Szövetsége nagyváradi fiókja által a Biharpuspöki, ősi összekötő vasuti vonal kiépítése tárgyában beadott indítványra.

11. A tanács előterjesztése a XIII. gyógyszer-tár engedélyezése tárgyában.

12. A tanács javaslata az utcák locsolása végett két kut felállítása s ezzel kapcsolatosan dr. Károly Irén bizottsági tagnak a közfogyasztásra termelt vízmennyiségek növelése érdekében beadott indítványa ügyében.

13. A tanács javaslata Fried Ferenc thb. tagnak az önálló nemzeti jegybank felállítására beadott indítványára.

14. A tanács előterjesztése a községi polgári fiúiskolánál az 1908—9 tanévtől a II. osztály mellé esetleg szükséges 3. paralel osztály felállítása tárgyában.

15. A tanács javaslata a női kereskedelmi tanfolyam folytatásának átvétele tárgyában.

16. A tanács javaslata özvegy Tulics Józsefné kamat-különbözet kiutalása iránti kérelme tárgyában.

17. A tanács előterjesztése a fegyvertartási szabályrendelet tárgyában.

18. A tanács előterjesztése a vízvezeték-szerelő műhelynek a városliget végén leendő elhelyezése engedélyezése iránt.

19. A tanács előterjesztése személtérakó helyek kijelölése s a szab. rendelet 1. §-ának megváltoztatása iránt.

20. A tanács előterjesztése a Pece-patak s árapasztó csatornája folytán szükséges vasbeton hidak építésére megtartott árlejtés eredményéről.

21. A tanács előterjesztése a Búdósárok csatornázási munkálatainak vállalatba adása céljából megtartott árlejtés eredményéről.

22. A tanács előterjesztése a nagyváradi városi vasút r.-t. részére a Gilányi-utcai vonal kiépítésére a helyhatósági építési engedély kiadása iránt.

23. A tanács előterjesztése a váradvelence városrész külterületén mezőgazdasági, kertészeti szakiskola felállítása tárgyában, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez felirat intézése iránt.

24. A tanács előterjesztése a baromvásártéri mázsa háznak italmérsi helyiségül való átalakítása és Makay Imre részére leendő bérbeadása iránt.

25. A tanács előterjesztése Pankolics Károly tulajdonát képező városligeti uszoda alsó részének s az ott levő felügyelői helyiségnek az uszoda felső részére leendő áthelyezése engedélyezése iránt.

26. A tanács jelentése Weisz Lajos thb. tag által beadott indítványra.

27. A tanács előterjesztése Christóné Dus

Értesitem a n. é. közönséget, valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a

tavaszi- és nyári idényre

angol skót és belföldi szövetkülönlegességeim megérkeztek.

Fischer Márton uri divat szabó

KERT-UTCA 1. SZÁM. (Szent László-tér sarok.)

Pontos kiszolgálás.

Modern szabás.

Ilona által a tanács elutasító határozata ellen beadott felelőszó.

28. A tanács Erdélyi Miklós szinagázgatóval az előfüggönyök hirdetésű céljaira leendő használata tárgyában kötött szerződést jóváhagyás végett betérjeszti.

29. A tanács javaslata Hanga Miklós és rársai telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt (2 ízben van kitűzve.)

30. A tanács előterjesztése Schweiger Ede Blága Gergely telkéhez a közterületből csatolt terület kártalanítása iránt (II. ízben van kitűzve.)

31. A tanács előterjesztése a vízvezeték kibővítése folytán a váradvelencei róm. kath. plébánia nevével telekkönyvezett 1082 négyszögöl föld terület kártalanítása iránt (I. ízben van kitűzve.)

32. A tanács előterjesztése Jakobovits Szóron építkezése folytán a köztérhez csatolt területnek kisajátítási uton leendő jogszerzése tárgyában.

33. A tanács előterjesztése Nagy Lajos által a város tulajdonát képező 214 négyszögöl külterület vételére tett ajánlata.

34—40. Szabadságidő engedélyezése iránti kérelmek.

41—44 Fizetési előlegek.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. június hó 6

Bordé Ferenc.
főjegyző.

Óriási jégeső.

Elpusztított termékek.

A tavasz legszebbik ünnepe a piros Pünkösöd, nagyon szomorú volt a megye legnagyobb részében. A nagy hőségtől csaknem kiszült termékek sok helyen összetépve, megsemmisülve fekszenek. Amit a forróság meg nem ölt, azt elpusztította most a jég. Tudósítónk nagyon szomorú jelentéseket adnak a pünkösdi napok alatti időjárásról.

A pusztító viharokról a következőket adjuk:

A tenkei járásban az idén nagyon gyérnek ígérkezett a termés. A tavaszi sok eső nagyon sok kárt okozott. Az elvetett magból csak nagyon kevés kelt ki s ez is oly silány volt, hogy a lakosság kétségbeesett miatta. A kukorica tartotta magát legjobban s leggyatrább volt a buza és a rozs. Az emberek szomorú helyzetét csak sötétebbé tették az egyszerre beállott forró kánikulai napok. A gyenge növényzet összetörődve egyállapotban maradt s semmi kilátás sem volt, hogy azok megfogjanak javulni, ha csendes eső nem következik be.

A jótékony eső helyett e hó 6 án este egyszerre elborult az ég és nagy forróság után leirhatatlan zivatar kerekedett. Világos szürke felhők borították az eget s pár perc alatt Tenke, Feketetót, Belsőnyér, Kocsuba és Feketegyőrös községekben valóságos itéletidő tombolt. Egy csöpp eső nem esett, ellenben kisebb *tyuktojás nagyságú jég* zuhogott.

A jég leirhatatlan károkat okozott. A hatodik pusztítás eredményét még meg sem mérhették, mikor hétfőn délután rémitő dörgés és villámlás között ismét megeredt a jégeső. A hétfői jég, amit a vasárnapi vihar meghagyott, azt mind letarolta. A kapás növények, buza,

rozs és a gyümölcsfák termése, teljesen el van pusztítva.

Az egész termés leverve hever, derékban törve a földön. Ilyen szomorúnak még nem látták a fent elsorolt községek határait. Olyan a vidék, mintha letépett füvel volna teleszórvva.

A lakosság lelkiállapotát nem lehet vázolni. Minden téli elesége elpusztult s most az egész vidék óriási nyomornak van kitéve. Ez a szerencsétlen járás szenved a legtöbbet s már eddig is ez kapott segílyt legtöbbször a kormánytól. Az idén azonban föltétlenül meg kell háromszorozni a segílyt, mert a lakosság teljesen tönkre van menve.

Kötegyán község határában szintén nagy károkat okozott a jég. Ott olyan mennyiségben esett, hogy lapáttal lehetett hányni a jeget. A vihar itt ünnep másodnapján dühöngött. Hatalmas fákat csavart ki tövestül, vagy tört ketté derékban. A gyümölcsfákról a termést leverte levelestől együtt. A fák olyanok, mint télen csak a pusztá ágak merednek a levegőbe.

A megyéből még Mezőtelegd környékén volt nagy vihar, amely károkat okozott.

Nagyváradon szintén dühöngött a vihar. A Város-liget végén a vasuti kútház mellett lévő hatalmas fát derékban törte ketté a vihar s rádöntötte a ház egyik sarkára, amit le is vert. A hegyen jég is volt, azonban nagy kárt nem tett. Nagyváradon a városban a Körözs-parton és az Ezredéviemléktéren négy vastag gesztenye fát tört ki a szél. Jég a városban nem volt.

A szomszédos Békésmegyében szintén nagy viharok voltak. Különösen Csorvás községben dühöngött a vihar erősen. Ott szombat este fél 6 órakor tört ki a vihar. A szél hatalmas fákat csavart ki, a házak tetejét felbontotta. A jég olyan nagy alakban hullott, hogy olyanra a legöregebb emberek sem emlékeznek. A szőlőskerteket tönkretette a kapásnövényeket szétroncsolta a jég. Ezenkívül az épületekben is kárt tett a jég, ugyanis több ablakot bevert így a templomnak 5 hatalmas ablakát zúzott be. A vihar itt oty hamar jött, hogy alig tudtak menekülni előle.

A talu határában játszó gyermekek a jégtől *vészre vert fejfel* menekültek egy rozszant kunyhóba, honnan csak a jégeső után tudtak kijönni.

Az ünnepek alatt általában volt eső mindenütt ami a legtöbb helyen jótékonyan hatott. A jég által okozott kár azonban igen nagy.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Dr. Lányi József tinnini püspök debrecenbe utazott a Szvetics-intézet tanítónőképződjének képesítő vizsgálatára. — *Szentkirályi* Zoltán országgyűlési képviselő, görögöni lelkész a pünkösdi ünnepeket Nagyváradon töltötte s innét ünnep másodnapján Budapestre utazott. — *Novotny* S. Alfonz főgimnáziumi igazgató tegnap Kolozsvárra utazott, hogy az ottani Jézustársasági érseki főgimnázium szóbeli érettségi vizsgálatain elnököljön. A szóbeli érettségi vizsgálat, tekintve a jelentkezettek nagy számát, körülbelül öt napig tart.

* **Katonák az aratáson.** Az arató sztrájk veszedelme ez ideig nem kísért még ugyan, de az illetékes körök minden lehetőt megtesznek, nehogy esetleges megiepetéssel még érzékenyebben sujsák az idén amugy sem valami dus terméssel megáldott gazdakö-

zöniséget. Ilyen intézkedés a katonák szabadságolása az aratás idejére. A kabinetiroda hivatalos közleménye egész részletességgel tárgyalja a dolgot s megemlíti azon hadtestparancsnokságokat is, amelyekhez tartozó csapatok legénységeinek egy részét szabadságolják. A közlemény szerint a közös hadsereg tényleges állomány legénységeinek jelentékeny részét, az arató munkákban részvehetés céljából szabadságolni fogják az aratás idején három hétre és pedig a 4., 5., 7. és 13. hadtestparancsnokságokhoz tartozó csapatok legénységét valószínűleg július 1-től kezdve, a 6. és 12. hadtestparancsnokságokhoz tartozó legénységet pedig nagyjából július második felétől kezdődőleg. Ezt a kedvezményt csakis azok a katonák kapják meg, akik szabadságuk ideje alatt az arató-munkákban valósággal részt vesznek, tehát elsősorban azokat szabadságolják, akiknek vagy szüleiknek saját mezőgazdasági birtokuk van vagy pedig haszonbérben bírnak. A kaszárnyákban nagy tehát az öröm! Három hétre sutba kerül a Manlicher, a feszes mondurt felváltja a pitykés lajbi s a napsütötte, kalászengető róna láttára felharsan a kaszárnya komor falaitól visszafojtott dal, az édes, magyar dal a beláthatatlan, hullámzó kalásztengerrel borított rónán s a pacsirta dalával egybefonódva száll föl a mező édes illatától, sejhelhetétől mámoros légből!

* Az Amerikából behozott trachoma.

A főorvos véleménye alapján az alispán elrendelte, hogy az összes Amerikából visszavándorolt embereket a hatósági orvosok vizsgálják meg. A vizsgálatot már megkezdtek. Ezideig Székelytelek és Kocsuba községében találtak trachomás betegeket, akik a betegséget Amerikából hozták.

* Egy község a jegyzőjéért.

Kiseb mulasztások miatt fegyelmi vizsgálat indult *Báthory* Kálmán monosterpályi jegyző ellen, akit a főszolgabíró fel is függesztett. Most a főszolgabíró eljárására a községből egy 260 névaláírású kérvény érkezett az alispánhoz. Az aláírók kéri az alispánt, hogy a felfüggesztett jegyzőt helyezze vissza állásába. A kérelmet azzal indokolják az aláírók, hogy ők ismerik a jegyző működését és ismerik a munkahalmazt, amit állandóan lekötötte őt és emellett, ha akadt is kisebb hiba, az még nem vonhatja maga után a felfüggesztést.

* **Vizsgálat egy tanító ellen.** Megirtuk annak idején, hogy *Gheban* Tódor gyügyisenyi tanító iskolájában kitiltott tankönyveket talált a tanfelügyelő. Erről a törvényellenes dologról a megye értesítette a görög keleti püspöki helynököt, aki tegnap válaszolt az alispánnak. A püspöki helynök tudatja, hogy a tanító ellen megindította az eljárást s annak eredményéről értesíteni fogja az alispánt.

* **Érdekes keresztelő.** Temesvárt a véresszájú szociáldemokratáknak volt párttitkára, *Deutch* Ferenc Pünkösöd első napján megkeresztelkedett a milleniumi katolikus templomban. A keresztelést dr. *Süle* János legényegyleti igazgató végezte nagyszámú közönség jelenlétében. Jelen volt a Katolikus Legényegylet és a

Uj üzlet!

Waldmann Ernő

Rákóczi-ut Szent István Palota.
Az utazói idényre, bőrdöngők, kékításkák, uti kosarak, utazói kellékek, női ridikülés öv különlegességek nagyválasztékban megérkeztek.

Uj üzlet!

keresztényszocialista párt tényleg. A kereszta-pa Kovácsics Lajos dr vármegyei aljegyző volt. Deutseh megkérdéselkedése nagy feltűnést keltett egész Temesváron.

* **Meglopott hadnagy.** Kellemetlen meglepetésre ébredt hétfőn éjjel két óraker Tabinyi Gusztáv hadnagy, aki Kolozsvári-utca 1 szám alatt lakik. A hadnagy álmából az óra csengetésére ébredt fel. Az ébredéskor elég szokatlan dolgot látott szobája ablakában, amelyet nyitva hagyott. Az ablakon keresztül egy sötét alak mászott ki. A hadnagy rá kiáltott az alakra:

— Ki az!

Az alak azonban sokkal sürgősebbnek találta a kifeléjutást semhogy bemutatkozzék azért minden szónélkül tovább állott. Tabinyi erre felugrott ez ágyából és szét nézett a szobában. Hosszu kutatás után megállapította, hogy a tárcájából egy 10 koronás aranyat lopott el az éjjeli látogató. Az ismeretlen tettes után megindult a nyomozás.

* **Utonálló bérkocsisok.** Hétfőn délután Berger Dezső, Farkas Sándor, Czukor János, Braun József, Klein Sándor iskolás fiúk a Bónai kuthoz mentek ki sétálni. A kuth környékén Hegedűs Sándor, Vasady János, Szentmiklósi Péter és Marua Sándor 18—20 éves bérkocsisok lovakat legeltettek. A kocsisok, mikor a kis társaságot meglátták, utját állották s követelték, hogy mindent, ami van náluk, adják nekik, mert különben hurkot dobnak nyakukba és megfojtják őket. A megszeppent diákok kénytelenek voltak kiüríteni zsebeiket. Az utonállóknak azonban nem valami bő aratásuk volt, mert egy néhány ceruzánál, iskolai jegyzetekkel teleirt notesznél, radirguminál stb. többet nem kaptak. A kocsisok meg is kobozták a tanulókat, akiket minekutána kifosztottak, utnak eresztettek. A rendőrséghez tett feljelentés alapján a kocsisokat tegnap letartóztatták.

* **Bemutató előadás a Bazár-kertben.** A nagy népszerűségnek örvendő Edison-Színház vezetősége az őszi szezon beálltaig kedvező időben a Bazár-kertben tartja előadásait; s csakis rossz időben tart az Edison-Színház nézőterén este 7 órai kezdettel előadást. A Bazár-kertben az első előadás 8 óraker kezdődik és 9 óráig tart, a második előadás 9 órától fél 12-ig szórakoztatja a közönséget. Tegnap 15 számból álló fényes új műsor került bemutatásra mint rendszeren nagy közönség előtt, mely a műsor pompás attrakcióit nagy tetszéssel fogadta. Az új műsor számai: »Farsangi korzó Nizzában.« »Julis, a borivó.« »Vámszedők és csempészek háboruja.« »Zárt ajkak.« »Egyszakadás, földindulás.« »Pezsgőgyártás.« »A találékony szerelem.« »A választás.« »Kirabolt tolvajok.« »Bűvös kalap.« »A farkasverem.« »A toboján.« »A nagy-szerű találmány.« »Tűz van!« A pompás műsort pénteken új sorozat váltja fel.

* **Meglopott kereskedő.** Vajda és Róna cégtulajdonosok már hónapok óta vették észre hogy üzletükből el-eltűnik valami értékesebb áru. A tolvajt azonban bármennyire kutatták is, nem sikerült kipuhatolni. E hó negyedikén Vajda, mikor az üzletben volt, zajt hallott a kassza felől, mire visszafordult. A kassza mellett ott állott Csecskovits Zoltán kereskedő-ségéd, aki a kezében ott szorongatta az eltulajdonítani szándékolt pénzt. A kereskedő fel akarta jelenteni a segédet, azonban annak szülei kérték, hogy ne tegye ezt, ők inkább hajlandók megfizetni a kárt. A kereskedő beleegyezett és az ellopott tárgyakat kezdte összeírni. Mikor a lopás felfedezéséről értesült Csecskovits egy

segéd-társa, Friedmann Géza, aki szintén a Vajdacégnél szolgált, megszökött. Erre a kereskedő feljelentést tett Friedmann ellen is, akiről Csecskovits később megmondta, hogy az ellopott áruk nagy részét ő vitte el. A lopott tárgyak között sok selyemnemű, női bluzok, övek, feldolgozatlan selyem-anyag, napernyők stb. értékes tárgyak szerepelnek. Ezeket Friedmann Géza Kandel Jenő, a Zöldfa-orfeum színpadmesterének adta át, aki értékesítette azokat. A feljelentés alapján úgy Csecskovitsot, mint Kandel letartóztatta a rendőrség. Friedmann kézrekerítése iránt megindult a nyomozás.

* **Édes titok.** Mióta Csipóth Ferenc vette át a Pannónia-szálloda éttermeit, annak minden helyisége, sőt a remek tükör is megteklik, délelőtt, délben és este. Ma egy kíváncsi vendég megkérdezte a népszerű vendéglőt, hogy tudja-e szép sikert ilyen rövid idő alatt elérni? Csipóth ur boldogan dörzsölgeti kezeit és felel: Jó konyha, friss sör, tiszta bor, olcsó ár; ez a jó üzlet *édes titka*. Ugy látszik, igaz van. A vendéglős különben hálás közönségének: ezen-tul minden vasárnap délelőtt 10 órától katonazenével szórakoztatja vendégeit, kik bizonyára honorálni is fogják áldozatkészégét.

* **Kerti mozgófénykép előadások ingyen.** A kert-utcai »Nemzeti-szálloda« nagy kerti helyiségében esténként mozgófénykép előadásokat tartanak — igen szép, naponként váltakozó műsorral teljesen díjtalanul. Tekintve, hogy az előadások nemcsak szórakoztatók mulatságosak, hanem tanulságosok is, érthető, hogy a kert rendszeren zsufolásig megteklik. Állandóan frissen csapolt kőbányai sörről, tisztán kezelt borokról, kitűnő magyar konyháról, jó cigányról és pontos kiszolgálásról az előnyösen ismert vendéglős gondoskodik.

* **Uj vendéglő.** A volt »Kecskeméty-féle« vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye Strobil János vendéglős vette meg. Nagy nyári helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **Legújabb látványosság.** Nagyváradon a városháza közvetlen közelében lévő Körösparti Komló kert vendéglő, amely teljesen újonnan átalakítva megnyitott. A vendéglő csaknem egyetlen a maga nemében. A Körös partján van, por, meleg nincs, de van 10 komló lugas (kedvezőtlen idő esetén tágas, fedett helyiségek) tündéries kivilágítás, kitűnő borok, kőbányai csapolt sör, jó magyar konyha. — A vendéglős Bors János, — ki régi jó ismerőse a nagyváradai közönségnek, — ezeken felül még elsőrangú cigányzenével és katonazene, automatóval is mulatja a közönséget.

x MOLNAR W. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

x Legdivatosabb nemez és szalma kalapok három koronától kezdve REICHARD áruházában kaphatók.

TÁVIRATOK.

A parasztpárt.

Békéscsaba, június 9. A pünkösdi kongresszus után a parasztpárt akcióját vitatták meg az általános választói jog megvalósítása tárgyában. E szerint a parasztpárt tizezer tagból szervezett küldöttséggel keresi föl Bécsben az uralkodót, kérve tőle, hogy a trónbeszédben megígért választói jog haladéktalan megvalósítását szorgalmazza magyar kormányánál. A küldöttséghez hír szerint, sokan csatlakoznának olyanok is, még pedig képviselők, akik nem tagjai a parasztpártnak.

Kizárt szocialista képviselő.

Pétervár, jun. 9. A дума tegnapi ülésén a szentképfestésről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával Csekhaid szocialista képviselő beszédet mondott, melyben a vallást kigunyolta. A дума többsége ezért a nevezett képviselőt 15 ülésből kizárta.

TANÜGY.

Tanképesítővizsgálatok a n.-váradai róm. kath. tanítóképzőn.

Pünkösdi szombatján fejeződtek be a helybéli r. k. tkpzőn Lányi József felsz. püspök és Szirmay Miksa kir. tanfelügyelő elnökölte alatt megtartott tanképesítő vizsgálatok.

Képesítőre bocsájtott 21. Kik közül 3 jeles, 14 jó és kielégítő — közepes — eredménnyel állta meg a vizsgálatot míg 4, a vizsgáló bizottság határozata alapján az ősz folyamán megtartandó pótképesítőre utasított.

A vizsgálatok befejezése után Lányi tinini püspök magas szárnyalású beszédet intézett az életbe kilépő tanítókhöz, kiket a haza és egyházuk iránti hűség és szeretetre buzdított, majd a gondjaikra bizott ifjúságnak vallás erkölcsök nevelésére hívta fel figyelmüket, utalva az ennek hiányában a közel multra, Franciaországban bekövetkezett korrupt állapotokra. Utána Szirmay tanfelügyelő szólt a fiatal tanító tanító nemzedékhez, felhiva figyelmüket az eleibök táruuló kötelességek lelkiismeretes és pontos teljesítésére.

Ezután az iskola vezetője Heilinger József t. képezdei igazgató kívánt a képesítettekhez szólni; kinek az ügyiránti nagy szeretetét, úgy tantestülete, mint volt tanítványaihoz való szoros ragaszkodását legjobban jellemzi ama körülmény, hogy a meghatottságtól nem birt szóhoz jutni.

A képesítettek nevében Vámosy József okl. tanító mondott hálás köszönetet a vizsgáló bizottság tagjainak a vizsgálatok folyamán a jelöltekkel szemben tanusított mérlegelő s az adott viszonyokhoz képest némi elnézést tanusító — igazságos bánásmóddért, ígérve társai nevében, hogy tehetségükhöz képest igyekezni fognak a nevelésükre bizott fiatal nemzedékből a hazának s az egyháznak hasznos polgárokat nevelni. Pályájukon való működésükben kéri a tanárikarnak eddig tapasztalt támogatását s további jóindulatát.

Az eredmények kihirdetése után a fiatal tanítók társasvárosára gyűltek egybe, hová meghívták volt tanáraikat is.

A magyar szokáshoz híven rendezett társas összejövetelen elhangzott — hasonlatokban találó — beszédekben az új tanítók, tanárik részéről figyelmeztettek a tanítói pálya rögs voltára, az azon szükséges kitartás és megelégedésre.

Ugy a társas összejövetel, mint az azon a fiatal tanítók részéről elhangzott dikciók, szépen illusztrálták a volt tanítványoknak tanárikaival szemben tanusított előzékeny, jóindulatu ragaszkodását.

A társas összejövetelen a jelenlevők részéről gyűjtés is történt a Nagyváradon felállítandó »Tanítók gyermekeinek Otthona« javára.

A kis társaság az éjtéli órákig együtt ma-

radt a tajálkozás helyén, honnét a kötelesség magasztos tudatával távozott kitzűzött céljaiknak megvalósítására, megállapodván arra nézve, hogy a találkozást tíz év múlva megismétli.

Igazságszolgáltatás.

Megszalasztott végrehajtó.

Hogy a végrehajtó nem a legkellemesebb vendég, arról sajnos igen sokszori tapasztalat utján volt szerencsénk, azaz pechünk meggyőződést szerezni, de mindamellott az ember iparkodik leküzdeni önmagát s a legudvariasabb ábrázatát öltve föl, lekötelező szívelyes-séggel szokta megkínálni a »Ki ad érte többet?« lovagját, hogy tessék (helyet) foglalni.

Vannak azonban olyan emberek is, akiknek a természete nem veszi be a végrehajtót s akik a szó szoros értelmében kézzel lábbal protestálnak az ellen, hogy a fogpiszkálótól kezdve a cilinderig minden található és megfogható ingóságukat hivatalosan az emlékeztetőbe vésszen az államhatalom.

Ilyen mixexecutur Katz Menyhért né nagy-létai vendéglősné is, akihez egy szép napon szintén beköszöntött a foglalások nagymestere Révác János személyében, holmi kis hitközségi adóhátralék irányában és le akarta foglalni Katzné asszonyom szép, tömött dunyháit és párnáit. A fogadtatás azonban egy kicsit lehütötte a kellemetlen vendég hivatalos buzgalmát, mert a harcias amazon a kezeügyében levő hatalmas fakanállal minden szónál szebben kifejezésre juttatta, hogy »itt még maga Jehova se foglal!« A végrehajtó csak ámult és bámult és talán még most is ámulna és bámulna, ha egy sebtiben kapott, ropogós nyakleves vissza nem téríti gondolatai labirintusából, amely nyakleves a Katzné nem éppen gyöngéd és puha kacsójából röpi ki. A foglalásnak tehát nagyon is csattanós vége lett!

A folytatása azonban a tegnapi nap folyamán zajlott le a nagyvárad kir. törvényszék büntető-bírósága előtt, amely hatóság elleni erőszak vétsége miatt ült törvény a végrehajtó-
verő amazon fölött. A tárgyalást dr Csulyok Béla elnök vezette Szentlélek László és Vámosy Mihály szavazóbírák segédletével, a közvád képviselőjében Vattay alügyész szerepelt.

A bizonyítási eljárás befejezte után a pörbeszédre került a sor, amiket Vattay alügyész közvádoló, a védelem részéről pedig dr Zigre Miklós védő terjesztette elő. Ezek után a törvényszék meghozta az ítéletet, amely a renitens asszonyságot nyolc napi fogházzal sújtotta. Az ítélet ilen az ügyész súlyosbításért, a védelem pedig enyhítésért felelbezzett.

NYILTTÉR.

A „Tiszántul“-ra
mindennap lehet előfizetni.

Gazdasági

KÖTELEKET,

Kéve köteleket,

zsinórokat, zsinegeket, tor-

naszereket és hinta ágya-

kat minden méretben.

Zsákokat

Ponyvákat,

bármely minőségben

legolcsóbban

szállít

Radó Samu és Tsa

kötélfonó ipartelep

Nagyvárad, Nagyvásár-tér. Telefon 240.

A NAGYVÁRADI FÜRDŐK UJ MENETRENDJE.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 45

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	0 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	20 34

Megnyit!

A városligeti uszoda.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy modern berendezésű

uszodámat a fürdő idényre megnyitottam. Ugy a nők, valamint a férfiak részére hidegkurát masszírozást első rendű szakértők végzik

tisztelettel

PANKOLICS KÁROLY

uszoda tulajdonos.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, június 9.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, június 9

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1903.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. június 9.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyerevény sorsjegy kölcsön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
20 frankos (Napoleon)der)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás aröny	—	—	23.51

Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utca 5.

24

BETON VÁLLALKOZÓ

szíves figyelmébe ajánlom a T. K. építész és építető uraknak, hogy vállalkozom egyszerű munkáktól legdiszesebb kivitelig, úgymint Terrázó, vasheton, cément, burkolatok. Rendelésre készítek márványutánzat, szokli vagy kör és függő lépcsőket, ugy Rabie falhoz gipsztáblák készítését cementből. Fürdőkád, vízmedencék és földalatti csatornák levezetését lelkiismeretesen és jutányosan készítek. Kész betoncsöveket eladásra tartok 10 és 15-ös 20-as 30-as belméretekben. A nagyérdemű közönséget értesítem, hogy levélbeni felajánlásra úgy vidéken, mint helyben készséggel megjelenek. Becses pártfogásukat kérve,

kiváló tisztelettel.

259

BODÓ SÁNDOR cementező-mester
Nagyváradon, Vitéz-u. 18. sz.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak

252.

ZONGORÁK

és

PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugyanintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Friedländer I. Izsó

angol uri-divat szabó
NAGYVÁRAD, Szent János-utca 14.

Értesítem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a **tavaszi és nyári idényre** a ruhaszövet különlegességeim megérkeztek és azokból állandóan nagy raktárt tartok. Kivánatra mintákat házhoz küldök

Angol, skót és belföldi különlegességek.

Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

Iléses munka.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Nem hirdetünk

Végeladást sem
Kiárusítást

hogy régi divatból kiment árukat a közönség nyakába sózzuk, hanem az idény előrehaladása miatt az összes új nyári árukat, mint

ruhavásznak batisztok delainek árait tetemesen le szállítottuk.

Vászon, fehérneműk, és asztalneműk, ugyszintén szőnyegek, függönyöknél az eredeti árakból 20 százalék engedmény.

Kedvező fizetési feltételek.

Mosóárak színe és minőségéért teljes szavatosság.

330

Kiváló tisztelettel

Wallerstein
Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$, 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9.**, ki egy szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

Hirdetmény.

A városi adóhivatal közhírré teszi, hogy a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság 48010—VI. 1908. sz. felhívása következtében az 1908. sz. felhívása következtében az 1908. év végével lejárandó ideiglnes adómentességek új osztályba sorozásáról felvett adótárgyváltozási F. jegyzék az adóhivatalnál földszint 31. sz. szobában f. évi június hó 10-től június hó 25-ig terjedő tizenöt napi közszemlére kitétetik.

Erről az érdekelt felek azzal értesítetnek, hogy a kitűzött tizenöt nap alatt az osztályozást megtekinthetik és ugyanceak ez idő alatt esetleges felszólalásukat a kir. pénzügyigazgatósághoz beadhathják.

Nagyvárad, 1908. évi június hó 2-án.

Városi adóhivatal.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Saját termései

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.
 Asztali borok > > 36—40
 Pecsénye borok > > 50—60
 Kitűnő rácó ürmös > > 50 kr.

Stetner István, Kapucius utca.

Magyar királyi államvasutak Igazgatósága.

Hirdetmény.

F. é. június 15-től kezdve a Debrecen — Tiszaalonyi vonalon közlekedő és jelenleg Hajdunánásról kiinduló 4409 sz. motorosvonat mint személyvonat Tiszaalonyról kiindulól fog közlekedni, az eddig csak Hajdunánásig közlekedő 4410 sz. vonat forgalma pedig mint személyvonat Büdzentmihályig fog kiterjedni, míg a jelenleg Tiszaalonytól Büdzentmihályig közlekedő 4411 sz. személyvonat megszüntetik.

Az új 4409 sz. személyvonat Tiszaalonyról este 7 óra 45 perckor fog mindenki és Debrecenbe úgy mint jelenleg, éjjel 10 óra 13 perckor fog érkezni.

Az ell. irányban a 4410 sz. személyvonat Debrecenből úgy mni jelenleg, vagyis este 6 óra 50 perckor fog indulni, és Büdzentmihályra este 9 óra 14 perckor érkezni.

A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett hirdetmények nyújtanak felvilágosítást.

Budapest, 1908. június 2.

A forgalmi osztály igazgatója.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Aranyozó!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **szalon és templom aranyozó műhelyemet Nagyvárad, Kossuth L. u 3. sz. Biharmegyei Takarékpénztár épületéből**

Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. sz. az Orsolya szűzek új bérpalotájába helyeztem át.

Midőn ezt becses tudomására hozom mélyen tisztelt megrendelőimnek. legyen szabad megemlítenem, hogy elvállalok rajz szerint egyszerű kivittől a legdiszesebb kivittől; Oltárokat, szent sirokat, iccon osztászatokat, templom berendezési részeket tatarozásokat. Továbbá szalon-butort, kávéház, torony-tetőzet, sirkőbetűk, tükör és kép keret aranyozását, azonkívül minden e szakmába vágó munkák készítését, javítását, valamint szobrok kijavítását, és festését.

Ezután is minden törekvéssel oda-fogok hatni, hogy nagyon tisztelt pártfogóimat és megrendelőimet meglegedésére szolgáljam ki és maradjam b. megerendelését kérve, kiváló tisztelettel

GYÖRY JÁNOS

szalon és templom aranyozó.

Kívánatra költségvetést készítek, vidékre saját költségemen utazok, hogy a felvállalandó munkát megtekintsem. 231

Magyar királyi államvasutak.

91353—C. III. a. 908 sz.

Hirdetés.

Új személy- és podgyász díjszabás életbe léptetése.

A Nagykároly-Somkúti heji érdekű vasuton f. évi július hó 1-től lesz zónarendszerű személy- és podgyász díjszabás lép érvénybe, mely által a megnyitás napjától érvényes helyi személy- és podgyászdíjszabás érvényen kívül helyeztetik.

Ezen új díjszabással a régi menetárak változatlanul fenntartása mellett a h. é. vasutra is kiterjesztik a magyar királyi államvasutak vonalain s az állami kezelés alatt álló helyi érdekű vasutakon érvényes közös személy- és podgyász díjszabási határozmányok (I. Réz) érvénye.

E határozmányok szerint az említett h. é. vasuton a podgyász szabadsuly az említett naptól fogva megszűnik.

Az új személydíjszabás a magyar királyi államvasutak díjszabás-elárusító irodájában (Budapest, VI. Csengery utca 33) 20 filléért kapható.

Az igazgatóság.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az **Európa remek herthelyisége.** Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás **orgányszene.** A vendéglős saját termései, **kitűnő boraival, finom Dréher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha.** A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Vizsgai jutalom könyvek

a legnagyobb választékban kapható

SEBŐ IMRE

könyv és papír kereskedésében

Nagyváradon, Rákóczi-út.